# Noaptea în care a avut loc marea scurgere de timp

## — “The Night That All Time Broke Out”—

*de Brian W. Aldiss*

Traducerea: Sorin Casapu

**D**entistul o conduse zîmbind către uşă, formînd în trecere numărul de apel al unui taxi. Pe cînd ieşeau, taxiul tocmai cobora pe balcon.

Era un vehicul condus manual, destul de demodat pentru a putea fi considerat şic. În vreme ce urca, Fifi Fevertrees îi zîmbi pilotului cu multă căldură.

– Serviciu extraurban, spuse ea. Satul Rouseville, dincolo de drumul Z4.

– Locuiţi deci în provincie? spuse şoferul de taxi, ridicîndu-se către albastrul factice al cerului şi pilotînd ca un nebun, cu un singur picior.

– Îmi place mult provincia, replică Fifi ca şi cum ar fi vrut să se dezvinovăţească. (Apoi ezită şi îşi spuse că-şi poate permite să se laude). De altfel, este mult mai plăcut acum, de cînd ajung pînă acolo conductele cu gaz temporal. Am fost conectaţi... Lucrările ar trebui să fie terminate cînd ajung acum acasă.

Şoferul ridică din umeri.

– Probabil că în provincie, asta trebuie să coste o groază.

– Trei payts unitatea de bază.

Şoferul fluieră admirativ.

Ea vroia să-i mai vorbească, să-i împărtăşească bucuria şi încîntarea sa, să-i spună cît de rău îi pare că tatăl său nu mai este încă în viaţă pentru a cunoaşte bucuria de a fi conectat la timp. Dar îi era greu să vorbească cu degetul mare în gură şi în vreme ce se privea în oglinda de la încheietura mîinii, încercînd să vadă ce i-a făcut dentistul.

Făcuse treabă bună. Micuţul dinte sidefiu începuse deja să crească în gingia roz. Fifi îşi spuse că avea o gură foarte sexi, aşa cum tot îi repeta Tracey. Şi dentistul îi scosese dintele vechi tot cu ajutorul gazului temporal. Atît de simplu! Inspirase o dată, şi se trezise alaltăieri, retrăind un moment plăcut, cînd îşi luase cafeaua în compania lui Peggy Hackenson, fără să se gîndească nici măcar la cea mai mică durere. Gazul temporal era ultima modă. Îşi simţea inima bătîndu-i mai tare la gîndul că-l vor avea acasă, la dispoziţia lor.

Taxiul-sferă se înălţă şi ieşi de sub cupola uriaşă ce acoperea oraşul printr-unul din hublourile larg deschise. Lăsîndu-l în urmă, pe Fifi o încercă o părere de rău trecătoare, oraşele erau atît de plăcute acum încît nimeni nu-şi dorea să locuiască în altă parte.

Şi apoi în afara lor totul era de două ori mai scump, totuşi, din fericire, guvernul acorda o alocaţie pentru condiţii dificile de viaţă tuturor celor care, întocmai familiei Fevertrees, erau obligaţi să locuiască în provincie.

După două sau trei minute, pierdură din altitudine, apropiindu-se de sol. Fifi arătă care este ferma lor de produse lactate şi şoferul se aşeză cu multă grijă pe balconul de aterizare după care întinse laba pentru a primi o sumă exorbitantă de kilopayts. Numai după ce şi-a primit banii, se aplecă şi deschise cu piciorul portiera pentru Fifi. Erau al nabii de neîncrezători taximetriştii ăştia cimpanzei.

Dar de îndată ce alergă pe scară, uită de el. Era ziua cea mare! Constructorii avuseseră nevoie de două luni pentru instalarea cronoschimbătorului central - două săptămîni în plus faţă de ce fusese prevăzut - iar în tot timpul acesta casa fusese un adevărat haos, cu muncitori tîrînd cabluri şi fire prin toate camerele. Dar acum era din nou ordine. Aproape că dansa pe trepte în nerăbdarea sa de a ajunge la soţul ei.

Tracey Fevertrees era la bucătărie şi discuta cu constructorul. Cînd soţia sa îşi făcu apariţia, el se întoarse spre ea şi o luă de mînă, cu zîmbetul său care pentru ea nu era decît un zîmbet liniştitor, dar care împiedica să doarmă multe fete din Rouseville. Cu toate acestea şarmul lui nu egala frumuseţea lui Fifi din clipele în care era surescitată, aşa cum era cazul de faţă.

– Merge? întrebă ea cu aviditate.

– Mai e doar o mică hibă ce s-a ivit în ultima clipă, răspunse fără tragere de inimă domnul Archibald Smith.

– Dar tot timpul sînt mici probleme! Au fost cel puţin cincisprezece hibe în opt zile, domnule Smith! Acum ce mai e?

– Aici, la dumneavoastră, n-ar trebui să vă pună probleme. Doar că a trebuit, aşa cum bine ştiţi, să instalăm o mulţime de conducte pentru a putea ajunge de la uzina principală din Rouseville pînă aici, şi avem mici necazuri cu menţinerea presiunii. S-ar părea că există, chiar în uzină, o scurgere pe care nu reuşim s-o localizăm. Dar dumneavoastră nu aveţi de ce să vă neliniştiţi.

– Am făcut nişte testări, îi spuse Tracey soţiei sale, şi totul pare să meargă perfect. Vino, hai să-ţi arăt!

Dădură mîna cu domnul Smith, care părea să fie cuprins de neplăcere la ideea de a pleca din locul în care muncise. Dar în

cele din urmă plecă, promiţînd însă că va reveni dis-de-dimineaţă pentru a-şi lua ultimele ustensile, şi Tracey şi Fifi au fost liberi să se amuze cu noua lor jucărie.

Printre toate componentele bucătăriei, crono- tabloul de-abia se remarca. Situat alături de unitatea nucleară, era o consolă discretă, cu cîteva zeci de cadrane mici şi de două ori mai multe manete.

El îi arătă cum fusese reglată presiunea temporală: joasă pentru culoare şi birouri, mai ridicată în camere, variabilă pentru camera de zi. Ea se înghesui în soţul său, torcînd ca o pisică.

– Eşti mulţumit, nu-i aşa, dragul meu?

– Mă gîndesc la toate facturile pe care le avem de plătit. Şi la cele ce vor mai veni... trei payts unitatea de bază! Îngrozitor! exclamă el. (Apoi, văzînd că ea părea dezamăgită, adăugă.) Dar sînt încîntat, iubita mea, bineînţeles. Ştii bine asta.

Trecură prin toată casa, aparatele fiind puse în funcţiune. În bucătărie, aleseră o dimineaţă recentă. Plutiră în trecut, pentru a se întoarce la acea oră a dimineţii care era preferata lui Fifi, atunci cînd micul dejun tocmai se sfîrşise iar ea elabora în minte meniul pentru masa de prînz, urmînd mai apoi să-l programeze din consolă. Fifi şi Tracey aleseseră o dimineaţă în care ea fusese deosebit de fericită; au fost învăluiţi de sentimentele acelor clipe.

– Minunat! Delicios! Pot face orice, îţi pot pregăti tot ce doreşti!

Se sărutară şi fugiră pe coridor strigînd:

– Nu-i minunată ştiinţa?

Dintr-o dată rămaseră nemişcaţi iar Fifi exclamă:

– O, nu!

Coridorul era în perfectă ordine, perdelele cu luciri metalice erau la locul lor, lipite de cele două ferestre pentru a controla cantitatea de lumină care pătrundea în interior şi pentru a înmagazina surplusul pentru zilele întunecoase, covorul rulant perfect curăţat îl ducea fără zdruncinături, lemnăria era netedă şi călduţă atunci cînd o atingeai. Fuseseră crono-controlaţi la ora trei după amiaza a lunii precedente, o oră liniştită... excepţie făcînd doar faptul că în acel moment constructorii erau la muncă.

– Dragul meu, or să distrugă covorul! Şi sînt sigură că nu vor putea pune lemnăria la loc! Tracey, te rog, uită-te! Au scos din funcţiune perdelele, şi Smith promisese să nu se atingă de ele!

Se lipi de el.
– Draga mea, totul este în ordine, totul e-n regulă, te asigur.
– Dar nu e aşa, ce naiba! Este îngrozitor! Uită-te la mizerabilele astea de ţevi temporale împrăştiate peste tot, şi toate cablurile astea băgate prin toate colţurile! Şi ne-au stricat frumosul nostru tavan absorbant... uită-te la praful ăsta care se aşează peste tot!
– Draga mea, este vorba de efectul-temporal!
Dar trebui să recunoască faptul că nu vedea coridorul - în perfectă ordine - pe care-l priveau ochii săi; ca şi Fifi, era cuprins de emoţiile sale de luna trecută, din clipele în care văzuse culoarul în mîinile lui Smith şi ale muncitorilor lui îngrozitori.
Ajunseră la capătul coridorului şi se năpustiră în cameră, şi în acelaşi timp, într-o altă zonă temporală. Fifi se întoarse spre el şi gemu:
– Dumnezeule, Tracey! Presiunea temporală! Cred că va trebui să reglăm altfel coridorul, ce zici?
– Bineînţeles, îl vom regla pentru anul trecut, într-o frumoasă după-amiază de vară, dacă vrei. „*Dumneavoastră alegeţi, noi vă aducem*“. Aceasta este deviza R.C.T.-ului. Dar lăsînd asta de-o parte, ce spui de timpul de aici.
Ea contemplă camera, apoi dădu din gene şi murmură:
– Mmmmm, s-ar zice că-i tare relaxant.
– Ora două dimineaţa, îngeraşule, începutul primăverii, şi în toată zona toată lumea doarme pe rupte. Acum nu riscăm să suferim de insomnie!
Ea se apropie de soţul său, se lipi de el şi-şi ridică spre el ochii.
– Nu crezi că ora 11 noaptea ar fi o oră mai... ei bine... mai de cameră?
– Ştii că prefer canapeaua pentru genul ăsta de lucruri, inimioară. Aşează-te puţin lîngă mine şi să vedem ce părere ai de camera de zi.
Camera de zi se găsea la etajul inferior, şi numai două nivele, garajul şi lăptăria, o despărţeau de sol. Era o cameră frumoasă şi spaţioasă, cu o canapea superbă în mijlocul ei şi cu ferestre înalte ce se deschideau către o privelişte plăcută şi către îndepărtata cupolă a oraşului.
Se aşezară pe acest divan voluptuos şi, asociaţiile de idei fiind ceea ce erau, începură să se mîngîie. După un timp oarecare,

Tracey căută pe podea şi smulse o telecomandă manuală ce fusese conectată în perete.

– De aici, putem controla timpul pe care-l dorim, Fifi, fără să ne mai deplasăm! Spune-mi clipa pe care ţi-o doreşti, şi ne vom întoarce la ea.

– Dacă te gîndeşti şi tu la ceea ce mă gîndesc eu, am face bine să nu ne întoarcem mai mult de zece luni, pentru că înainte nu eram căsătoriţi încă.

– Haide, haide, doamnă Fevertrees, o să devenim ruşinoşi? Înainte de căsătoria noastră nu-ţi făceai atîtea griji!

– Ba da, îmi făceam! Dar poate mai multe griji îmi făceam după, decît pe moment, cînd mă lăsam puţin purtată de evenimente.

El îi mîngîie cu tandreţe părul atît de frumos.

– Vrei să-ţi spun ce-aş vrea să încerc, odată? Să mă întorc la timpul cînd tu aveai doisprezece ani. Trebuie să fi fost o fetiţă foarte sexi şi aş vrea tare mult să mă conving. Ce zici de asta?

Ea tocmai vroia să protesteze dar imaginaţia o împiedică.

– Am putea să ne întoarcem în fragedă copilărie!

– Bravo! Ştii că am un mic complex Lolita...

– Tracey! Trebuie să fim prudenţi, dacă nu, în agitaţia noastră riscăm să depăşim ziua propriei naşteri şi să ne trezim protoplasme sau mai ştiu eu ce!

– Draga mea, citeşti prea multe broşurici! Cînd vom obţine îndeajuns de multă presiune pentru a ne depăşi data propriei naşteri, vom pătrunde doar în conştiinţa celor mai apropiaţi predecesori de acelaşi sex, tu în a mamei tale, eu în a tatălui meu, şi apoi ale bunicilor noastre şi ale bunicilor noştri. Nu cred că presiunea temporală a uzinei din Rouseville să ne permită să mergem mai mult înapoi.

Apoi conversaţia lăsă loc altor jocuri, pînă în clipa în care Fifi murmură cu o voce gînditoare:

– Ce invenţie cerească, timpul! Ştii? Chiar şi atunci cînd vom fi bătrîni şi cenuşii şi infirmi, vom putea să ne întoarcem să ne amuzăm, să ne regăsim tinereţea. Ne vom potrivi întoarcerea la exact această clipă, vrei?

– Mmmm-mm, spuse el.

Sentimentul acesta era împărtăşit de tot universul.

În seara aceea au avut la cină un homar sintetic enorm. Dar Fifi, atît de agitată de faptul că avea în sfîrşit cronoschimbătorul

codificase o compoziţie puţin incorectă - ea se jură că exista o greşeală de tipar în cartea de bucate pe care o programase în ordinatorul de bucătărie - astfel încît meniul nu era foarte reuşit. Aşa că reglară timpul pentru ziua, de acum doi ani, cînd mîncaseră cel mai bun homar din întreaga lor viaţă, la puţin timp după ce se cunoscuseră. Gustul pe care şi-l reamintiră făcu să dispară dezamăgirea provocată de cel actual.

În timp ce luau masa, presiunea temporală se opri.

Nu se auzi nici un sunet. La exterior totul era la fel. Dar în minţile lor, se simţeau purtaţi ca de un vîrtej, de la o zi la alta, întocmai unor frunze moarte pe care vîntul le poartă peste cîmp. Se perindară mai multe clipe în care luaseră masa, homarul provocîndu-le greaţă atunci cînd au avut impresia că mănîncă, pe rînd, curcan, brînză, vînat, şarlote cu rom, budincă, îngheţată de vanilie şi fulgi de ovăz. Preţ de mai multe minute demente, rămaseră aşezaţi la masă, împietriţi, în vreme ce sute de gusturi diferite li se perindau peste papilele gustative. Tracey sări în picioare scoţînd un răcnet şi se repezi să întrerupă fluxul temporal de la contorul din apropierea uşii.

– S-a stricat ceva! blestemă el. Imbecilul ăsta de Smith! O să-i sun imediat! O să-l omor!

Dar cînd faţa lui Smith apăru la suprafaţă în video-cisternă, aceasta era mai impasibilă ca niciodată.

– Nu este vina mea, domnule Fevertrees. De fapt, tocmai m-a sunat unul din oamenii mei ca să mă anunţe că sînt probleme la uzina temporală din Rouseville, chiar acolo unde conducta dumneavoastră se branşează la conducta principală. Gazul temporal se scurge pe undeva. V-am spus chiar azi dimineaţă că au nişte mici probleme acolo. Vă sfătuiesc să vă duceţi să vă culcaţi, domnule Fevertrees. Duceţi-vă să vă culcaţi, iar mîine dimineaţă totul va fi în mod sigur reparat.

– Să ne culcăm! Cum îndrăzneşte să ne spună să ne ducem să ne culcăm! se răsti Fifi. Ce sugestie imorală! Omul ăsta ne ascunde ceva. Pariez că a conectat greşit şmecheriile lui şi încearcă s-o scalde cu povestea asta cu scurgerea la uzină!

– Ne este uşor să verificăm. Haide, vom vedea care este situaţia.

Luară ascensorul pentru a coborî la parter şi acolo urcară în vehiculul lor terestru. Oamenii din oraşe îşi băteau joc de aceste hovercrafturi cu roţi, care aminteau în mod curios de

automobilele Antichităţii, dar nu era nici o îndoială că ele erau indispensabile în afara cupolelor, acolo unde nu exista sistem public de transport gratuit.

Porţile se deschiseră şi ieşiră rulînd, apoi decolînd aproape imediat pentru a pluti la cincizeci de centimetri de sol. Rouseville se găsea situată pe o micuţă colină iar uzina se afla de partea cealaltă. Dar cînd tocmai începuseră să zărească primele case, se produse un incident bizar.

Peste tot domnea calmul şi cu toate acestea vehiculul terestru începu să se zguduie îngrozitor. Fifi se trezi aruncată în toate părţile şi o clipă mai tîrziu vehiculul se opri într-un tufiş. Tracey sări jos spunînd:

– Fir-ar să fie, sînt grele rău chestiile astea, într-o zi o să trebuiască să învăţ să le conduc.

– Nu mă ajuţi să ies de aici, Tracey?

– Haida-de, sînt prea mare să mă joc cu fetiţele.

– Dar trebuie să mă ajuţi! Mi-am pierdut păpuşa!

– Nici măcar n-ai avut vreo păpuşă. Ştii ce? La naiba!

El fugi peste cîmp şi ea fu nevoită să-l urmeze, strigîndu-l. Era într-adevăr foarte greu, cu un creier de copil, să controlezi corpul greu şi neîndemînatic al unui adult.

Îşi regăsi soţul, aşezat în mijlocul drumului spre Rouseville, dînd din mîini şi din picioare. Văzînd-o, izbuni în rîs:

– Tracy poate merge cu picioruşele sale!

După cîteva minute reuşiră să plece din nou, pe jos: era destul de dureros pentru Fifi a cărei mamă şchiopătase la bătrîneţe. Împreună, se tîrîră cu greutate, doi tineri ce se mişcau ca doi bătrîni. Cînd pătrunseră în micuţul sat fără cupolă dădură pe străzi peste majoritatea locuitorilor, care exemplificau caracteristicile întregului spectru al vîrstelor omeneşti, de la gîngurelile bebeluşilor pînă la vorbele fără şir ale senilităţii. În mod evident, la uzină se produsese un accident grav.

După zece minute şi cîteva generaţii, ajunseră în faţa grilajului. Smith era acolo, chiar sub panoul imens al Regiei Centrale a Timpului. Nu l-au recunoscut; purta o mască de gaz temporal care scuipa momente trecute.

– Mă aşteptam să vă văd! exclamă el. Nu m-aţi crezut, ai? Ei bine, vă sfătuiesc să mă însoţiţi, şi veţi vedea singuri. Scurgerea s-a transformat în gheizer, robinetele n-au rezistat presiunii şi

au cedat. Cred că înainte de a putea măcar să începem reparaţiile va trebui să evacuăm toată regiunea.
Cînd el tocmai îi lăsa să treacă prin deschizătura din grilaj, Tracey spuse:
– Sper că nu este un sabotaj al bolşevicilor!
– Bolşe... cum?
– Bolşevicilor. Mîna ruşilor. Presupun că uzina este secretă?
Smith se uită la el, complet zăpăcit.
– Nu vă simţiţi bine, domnule Fevertrees? Rusia are gazul temporal de tot atît timp de cînd îî avem şi noi. N-aţi fost anul trecut, în călătorie de nuntă, la Odessa?
– Închipuiţi-vă că anul trecut eram în războiul din Coreea.
– Din Coreea?
Cu un urlet puternic de sirenă, o formă neagră deasupra căreia clipeau intermitent faruri roşii, ateriză în curtea uzinei. Era o maşină de pompieri, din oraş, condusă de un robot, echipajul său uman sărind din ea, în mijlocul celei mai nebuneşti zăpăceli, mai înainte ca cei răspunzători de acest lucru să le poată pune la dispoziţie măşti antigaz temporal, astfel încît un tînăr se întinse pe jos plîngînd că trebuie să i se schimbe scutecele. Dar pompierii nu aveau de stins nici un incendiu, aici nu era uzina şi satul, suflînd în cele patru zări, purtînd pe răsuflarea sa ce ucidea moliile, generaţii inimaginabile şi uitate.
– Haideţi să mergem să vedem ce se întîmplă, spuse Smith. Decît să stăm aici fără să facem nimic, la fel de bine am putea merge acasă să bem ceva.
– Sînteţi un tînăr fără pic de minte, dacă gîndiţi ceea ce cred eu, spuse Fifi, cu o voce aspră de doamnă în vîrstă. Cea mai mare parte a alcoolului pe care-l găseşti astăzi este contrafăcut şi impropriu consumării... şi orice-ar fi, eu consider că trebuie să-l sprijinim pe Preşedintele nostru în încercarea sa lăudabilă de a pune capăt alcoolismului, nu-i aşa, Tracey dragule?
Dar Tracey era pierdut în ciudate amintiri aberante, şi pe deasupra mai fluiera şi „La Paloma“.
Clătinîndu-se, îl urmară pe Smith în clădire, acolo fiind interpelaţi de doi poliţişti. În clipa aceea, apăru un bărbat grăsuţ într-un costum sobru, care se adresă unuia dintre poliţişti, vorbindu-i prin masca de gaz. Smith îl strigă şi se îmbrăţişară ca nişte fraţi. Ceea ce şi erau de fapt. Clayball Smith îi conduse în uzină, luînd-o în mod galant pe Fifi de braţ, ceea ce, pentru a

dezvălui drama sa personală, era tot ce obţinuse vreodată de la o fată frumoasă.

– N-ar fi trebuit să fim prezentaţi în mod corect acestui domn, Tracey? îi şuşoti Fifi soţului său.

– Ridicol, draga mea. Trebuie să uităm de etichetă atunci cînd pătrundem într-unul din aceste temple ale industriei.

În vreme ce vorbea, Tracey părea să mîngîie nişte favoriţi imaginari.

În uzina temporală domnea haosul. Acum se putea constata amploarea dezastrului. Nişte lucrători scoteau la suprafaţă, din excavaţia unde se produsese explozia temporală, primii mineri; unul dintre aceşti nefericiţi înjura fără tragere de inimă şi îl făcea responsabil de această îngrozitoare dramă pe regele George al III-lea.

Întreaga industrie temporală era încă în formare. Numai cu zece ani în urmă, primul dintre subtereştri, făcînd cercetări mult sub scoarţa terestră, descoperise pungile de timp. Această noutate provoca încă mirarea tuturor, iar cercetările erau relativ la început.

Dar marile trusturi puseseră mîna pe afacere, şi cu generozitatea lor obişnuită, avuseseră grijă ca toată lumea care plătea un preţ gras, să aibă partea ei de timp. În prezent, în industria temporală era investit mai mult capital decît în oricare altă industrie din întreaga lume. Chiar şi într-un sătuc, cum era Rouseville, uzina valora milioane. Şi iată că aceasta căzuse în pană.

– Este teribil de periculos, spuse Clayball. Nu trebuie să rămînem aici.

Acesta urla în masca sa de gaz pentru a se putea face auzit. Zgomotul era asurzitor, mai ales de cînd un ziarist de lîngă el îşi începuse reportajul către naţiune.

Răspunzînd unei întrebări pusă de fratele său, Clayball strigă:

– Nu, este mai mult decît o scurgere la conducta principală. Asta e ce-am transmis noi pentru a calma spiritele. Băieţii noştri grozavi, acolo în groapă, au găsit o nouă pungă de timp, un filon considerabil care se răspîndeşte peste tot. Este imposibil de astupat! Mai înainte ca noi să ne dăm seama ce nu-i în regulă, jumătate din oamenii noştri se întorseseră la cucerirea Normandiei.

Cu un gest teatral le arătă solul pavat.

Fifi nu înţelegea absolut nimic din tot ceea ce spunea el. De cînd plecase din Plymouth, rătăcea, şi nu numai la figurat. Era şi-aşa destul de neplăcut să fii soţie de pribeag, iar această Lume Nouă nu-i plăcea de loc. Acum era incapabilă să înţeleagă cum energiile imense ale tehnologiei moderne puteau da peste cap întregul timp al unei planete.

În starea actuală, ea nu putea şti că iluziile gheizerului temporal se răspîndeau deja pe tot continentul. Aproape toţi sateliţii de comunicaţii care se roteau în jurul lumii, difuzau reportaje, mai mult sau mai puţin exacte, de la locul catastrofei, legate de evenimentele pe care aceasta le provoca, în vreme ce ascultătorii stupefiaţi se scufundau, dintr-o generaţie într-alta, asemenea unor oameni prinşi între nămeţi fără fund.

Din aceste depozite provenea timpul pe care sistemul de canalizare îl furniza milioanelor şi milioanelor de cămine din lumea întreagă. Unii experţi calculaseră deja că la actualul nivel de consum, toate filoanele temporale vor fi epuizate în două sute de ani. Din fericire alţi experţi lucrau deja pentru punerea la punct a unui timp sintetic. Luna trecută micul grup de cercetători de la Time Pen Inc. din Ink. Penn., anunţase izolarea unei molecule mai lente cu două minute faţă de toate celelalte molecule cunoscute de savanţi, şi sperau ca în curînd să poată izola şi alte molecule.

O ambulanţă se opri derapînd, urmată imediat de o alta. Archibald Smith vru să-l dea la o parte pe Tracey care se găsea în drumul lor.

– Hei, ţărănoiule! Jos mîinile! strigă Tracey încercînd să scoată din teacă o sabie imaginară.

Între timp, infirmierii săreau deja din vehiculele lor, iar poliţia evacua sectorul.

– Îi vor scoate la suprafaţă pe curajoşii noştri terranauţi! urlă Clayball.

Gălăgia era atît de mare încît de-abia putea fi auzit. Peste tot erau oameni cu măşti, şi ici colo se zărea silueta zveltă a cîte unei infirmiere mascate. Erau aduse provizii de oxigen şi de supă, erau instalate proiectoare îndreptate către deschizătura pătrată a tunelului de inspecţie. Oamenii în combinezoane galbene coborau în groapă, comunicînd între ei prin radiouri-brăţară. Dispărură. Timp de cîteva clipe, o tăcere

respectuoasă se lăsă peste clădiri şi păru să se transmită şi mulţimii neliniştite de afară.

Aceste clipe se prelungiră, deveniră minute şi cacofonia reîncepu. Sosiră alţi bărbaţi cu feţe întunecate şi comentatorii fură împinşi mai departe, în afara zonei.

– Dulce prieten, pe răsuflarea lui Dumnezeu, eu am mare dorinţă ca noi să plecăm de aici! murmură Fifi, strîngîndu-şi cu o mînă tremurătoare mantia în jurul gîtului. În locurile acestea, a mea neplăcere este mare!

În sfîrşit, în jurul gropii se observă o activitate febrilă. Oameni plini de transpiraţie urcară pe frînghii. A fost ridicat primul terranaut, îmbrăcat în uniforma neagră a funcţiei sale. Capul i se clătina, masca îi fusese smulsă, dar el lupta cu curaj pentru a-şi recăpăta cunoştinţa. Peste buzele sale golite de sînge trecu chiar umbra unui zîmbet şi îşi mişcă mîna către camerele de luat vederi. Din rîndurile persoanelor prezente se ridicară ovaţii.

Aparţinea acelei rase de oameni neînfricaţi ce se scufundau în oceanele necunoscute de gaz temporal, situate sub scoarţa terestră, şi care-şi riscau viaţa pentru a aduce din necunoscut o bucăţică de cunoaştere, împingînd din ce în ce mai departe limitele ştiinţei, necunoscuţi, anonimi, niciodată onoraţi decît de luminile constante ale publicităţii.

Asul comentatorilor îşi croise drum cu coatele prin mulţime pentru a ajunge la terranaut şi acum încerca să-i ia un interviu, ţinîndu-i microfonul la gură în vreme ce faţa epuizată a eroului trecea prin faţa ochilor incredului a miliarde de spectatori.

– Acolo jos... este infernul... Dinozauri şi puii lor, gîfîi el mai înainte de a fi împins în prima ambulanţă. Acolo, la fundul gazului. Cirezi întregi, vorace... Doar cîteva zeci de metri încă şi am fi găsit... am fi atins geneza... lumii...

Altceva nu s-a mai putut auzi. Acum, noile întăriri ale poliţiei evacuau clădirile, îndepărtînd toate persoanele care nu aveau nimic de făcut aici, mai înainte ca ceilalţi terranauţi să fie ridicaţi la suprafaţă, cu toate că încă nu se vedea capsula terestră. Atunci cînd cordonul oamenilor înarmaţi se apropie, Fifi şi Tracey o luară la fugă. Nu mai rezistau, nu mai înţelegeau. Se repeziră către poartă, fără să le pese de strigătele celor doi Smith, mascaţi. În vreme ce fugeau în noapte, marele jet invizibil al gheizerului temporal îi domina, şi continua să ţîşnească, vărsînd peste lumea întreagă o soartă funestă.

Se opriră pentru o clipă, la adăpostul unui gard viu, ca să-şi tragă sufletul. Din cînd în cînd, unul dintre ei scîncea ca o fetiţă, iar celălalt gemea ca un bătrîn. Între timp, respirau zgomotos.

Începea să mijească de ziuă cînd se îmbărbătară şi porniră pe drumul principal, mergînd pe la marginea lanurilor.

Nu erau singuri. Locuitorii satului fugeau şi ei, abandonîndu-şi căminele care le erau acum străine, care le depăşeau înţelegerea lor limitată. În vreme ce rupea o cracă dintr-un copăcel pentru a-şi face o măciucă, Tracey, cu sprîncenele încruntate, îi urmări cu privirea.

Împreună, bărbatul şi femeia lui, urcară panta, îndreptîndu-se spre pustiu ca şi restul omenirii, cu siluetele lor greoaie şi aplecate iluminate de primele raze ale soarelui.

– Ugh glumph hum herm morm glug humk, mormăi femeia.

Ceea ce, în traducere liberă din vechea limbă a oamenilor primitivi din Epoca de Piatră, înseamnă:

– De ce dracu trebuie ca asta să i se întîmple omenirii de fiecare dată cînd este pe punctul de a se întoarce la nenorocita aia de civilizaţie?

[Originally published in „*Dangerous Visions*”, Oct 1967. În româneşte povestirea a fost publicată în Jurnalul SF nr. 86/ 1994]